

**ORD. PROF. TELESFORO BONADONNA'IN YENİ KİTABI
HAKKINDA**

İlhami KAAN

Ziraat Vekâleti Vet. İş. Um. Md.
Şube Müdürü

Milano Üniversitesi Zootečni Kürsüsü Direktörü Ord. Prof. Dr. Vet. Telesforo Bonadonna, en son yenilikleri havi, mükemmel bir baskı içerisinde zengin resim ve tabelâlarla (Le RAZZE BOVİNE BUFA-Lİ - CATTALİ - ZEBU = Sığır ırkları, mandalar, kattalo'lar, zebular) isimli bir eser neşretmiştir.

Dünyanın hemen her kıt'a ve memleketine bir çok seyahatlar yapmış olan Muhterem Prof. T. Bonadonna, şahsi tetkik ve tecrübeleri ve zootečni sahasındaki geniş bilgisile dünya Zooteknist ve Ekonomist'leri için mükemmel bir kitap hazırlamış bulunmaktadır.

343 orijinal resim ve 367 tabela ihtiva eden bu kitap 1068 sayfadır.

Dünya sığır ırklarının en mühimlerini içine alan bu kitapta, mandalar ve zebulara da ayrıca yer verilmiştir.

Kitabın birinci faslında, dünya sığırıcılığında bahsedilmiş, değişik memleketlerde İkinci Dünya Savaşından önceki ve sonraki yıllara ait sığır mevcutları et, süt istihşalları rakamlarla ifade edilmiş, her memleketin yüz ölçümü ve nüfus kesafeti de yazılarak dünya ekonomisindeki sığırıcılığın yerini tayinde mukayese imkânları sağlanmıştır.

Kitabın ikinci faslında, (İtalyan Sığır Yetiştiriciliği)'nden bahsedilmiş, İtalya'daki sığır mevcutları bölgelere göre jeografik yayılışı ve ırklar üzerinden yıllık artışları, sade tabelalar halinde gösterilmiş, sığırıcılığın İtalyan ekonomisindeki müstesna mevkiine ehemmiyetle işaret edilmiştir.

Kitabın üçüncü faslında, sığırların orijini ve zoolojik sistemdeki yeri, evolüsyon'u geniş bir şekilde izah edilmiş, enteresan bir tabelaya da kolayca tetkik edilebilmesi için hulâsatan geçirilmiştir. Yine bu faslında sığır ırkları verimlerine göre :

- Tek veçheli sığır ırkları (süt veya et)
- İki veçheli sığır ırkları (et ve iş veya et ve süt)
- Üç veçheli sığır ırkları (et, süt, iş)

olarak tasnif edilmiş ve her grupta bulunan ırkların isimleri yazılarak bir tabele halinde gösterilmiştir. Ancak ırkların ayrı ayrı mütalâasında bu klâsik tasnif esas olarak ele alınmayıp yeni bir usul kullanılmıştır.

Profesör T. Bonadonna, kitabında bundan sonra ırkları ayrı ayrı müstakil birer fasıl içine almış ve bu ırkların tasnif ve mütalâasında daha objektif bir metod olan alfabetik sırayı esas ittihaz etmiştir.

Alfabetik sıraya göre her sığır ırkı için tahsis edilen fasılda, bu ırkın orijininden, ıslah tarihçesinden, yetiştirme şekil ve sistemlerinden, yer yüzündeki yayılışından, morfo - produktif karakterlerinden, vücut ölçülerinden bahsedilmiş, yıllar üzerinden mevcutları, muhtelif ırklarla yapılan melezlemeleri ve elde edilen neticeleri de mütalâa edilerek kritikleri yapılmış ve mahallinden temin edilen bol sayıda orijinal resimlerle de kitap zengin bir hale getirilmiştir.

Amerikan Bizonu ile sığırın birleştirilmesinden elde edilen ve Cattalo adı verilen melez ırkta mükemmel bir şekilde etüd edilerek kitapta derc edilmiştir.

Prof. T. Bonadonna, Zootekninin müstakbel inkişafında mühim bir mevki'e sahip olacağına kani olduğu Zebu'lara kitapta, geniş bir yer ayırmış ve Zebu'larla Avrupa sığır ırkları arasında yapılan melezlemelerden elde edilen mahsüllere (Tauroindiche) adını vermiştir. Bu isim ilk defa Prof. T. Bonadonna tarafından takılmış ve kullanılmış bulunmaktadır.

Tropikal ve kurak bölgeler için hususi bir önem taşıyan Zebu'nun bu melezlemelerden elde edilen mahsüllerinin taşıdıkları bir çok vasıflarla, Zootečni ve Dünya Ekonomisi için büyük bir kıymet ifade eden yeni bir varlığın meydana gelmiş olmasına bilhassa işaret edilmiştir.

Bu güne kadar 1118 adet eser vermiş olan Ord. Prof. T. Bonadonna, bu yeni kitabı eserleri zincirine bir yenisini daha ilâve etmiştir.